

KVINDEN OG SAMFUNDET

UDG. AF DANSK-KVINDE-SAMFUND

Nr. 17.

15. Oktober 1907.

23. Aarg.

Fabriksarbejdersken.

Forfatterinden, Fru *Maria Anholm*, som vil være vel kendt af mange af „Kv. & Sf.“s Læsere fra den Tid, hun redigerede „Kv. & Sf.“ (fra 1ste Januar 1900 til 1ste Juli 1901), og som vil være særlig vel kendt fra sin Redaktørtid paa Grund af sin store Interesse for sociale Spørgsmaal, har i 1906 som Udsending fra den svenske Stiftelse „Lars Hiertas Minne“ foretaget en Studierejse til Tyskland og Svejs for at undersøge Fabriksarbejderskens Forhold. Rejsen, som tiltraadtes den 5te Maj og afsluttedes 24de Juli, gik hovedsagelig gennem Mellem- og Vest-Tysklands største Industriegne. Ved sin Hjemkomst afgav Fru Anholm til Styrelsen for „Lars Hiertas Minne“ en udførlig Beretning om sin Rejse, hvilken Beretning fandtes at være saa værdifuld, at Styrelsen besluttede at udgive den, og den foreligger nu paa Svensk i en Bog paa 114 Sider med talrige Illustrationer under Titlen: „**Fabriksarbeterskan**. Hvad kan göras till hennes skydd og höjande i socialt och etiskt hänseende?“ *)

Denne Bog er af saa stor Interesse, og indeholder saa mange Vink og Oplysninger, at vi gerne vilde henlede dette Blads Læsers Opmærksomhed paa den i det Haab, at den maaske ogsaa her i Danmark kunde give Stød til, at der blev gjort noget for at bedre Fabriksarbejderskens lidet misundelsesvær-

dige Livsvilkaar og derigennem højne hende selv.

Fru Anholm begynder sin Bog med at vise, hvorledes Opfindelsernes Aarhundrede med den overordentlig om sig gribende Maskinindustri har frigjort en stor Sum af kvindelig Arbejdskraft, og hvorledes det er ganske naturligt, at megen af denne frigjorte Arbejdskraft drages ind i Industriens Tjeneste. Forf. undersøger, hvad det er, der gør Fabriksarbejdet saa efterspurgt af Kvinder, samt Fabriksarbejdets Indflydelse paa dem og kommer til det Resultat, at om end Fordelene ved Fabriksarbejdet er store for Kvinderne, (den *forholdsvis* gode Fortjeneste, den til visse Timer begrænsede Arbejdstid, den Lethed, hvormed Fabriksarbejdet kan optages og atter forlades,) saa kan Fordelene dog langt fra opveje eller erstatte de Tab og det Menneskespild, dette Arbejde medfører, blandt meget andet ved dets skadelige Indflydelse paa Helbredet, og ved dets Ensformigheds sløvende Indflydelse paa de sjælelige Evner og hele Livsfølelsen, samt ved alt, hvad hermed kan følge. Forf. fortæller om en Arbejderske paa en Papirfabrik, hvis eneste Arbejde Aar ud og Aar ind bestandig var det samme: med Haanden at føre Papiret i en vis Retning. „Det er værst under Natarbejdet“, sagde hun, „saa forekommer det en, som om det aldrig skulde holde op igen. Er der vel nogen Mening i en saadan Tilværelse?“ — Om en anden af Naturen vel udrustet, yngre Arbejderske, fortæller Forf., at hun engang beklagede sig til hende over, at alle hendes Interesser var borte. „Før holdt jeg meget af at læse“, sagde hun, „og vilde gerne lære mere. Nu bryder jeg mig om ingenting“.

*) Bogen kan faas hos Fritze i Stockholm, ogsaa gennem Gad, København. Prisen er 1 Kr. 50 Øre. (Det svenske Sprog vil — eller bør ikke voldé danske Læsere nogen Vanskelighed).